

Доц. др Слађана В. Алексић³⁷

Филозофски факултет у Приштини – Косовска Митровица

ХЕРМЕНЕУТИКА И ПОЕЗИЈА

Апстракт: У књизи Зорана Павловића, Тумачење поезије Голуба Јашовића дато је методолошко-теоријско излагање о поезији у збиркама песама: У сенци Проклетија, На Хвосну кост, Песме, са посебном пролегоменом за љубавну поезију сублимирану само песничким ликом (без песничког субјекта) и песничким ликом жене. Структуру Павловићеве књиге Тумачење поезије Голуба Јашовића чине две тематске целине, дескриптивно-илузивно-алузивни литерарни блок и блок љубавне поезије. У раду се осветљава процес прихватања песме у Павловићевом испитивању иманентне поетике, објективистичким виђењем, са становишта постмодерне дисциплине, књижевне семантике. У остваривању логоса праксиса. Павловић књижевно уметничко дело (песму) прихвата из материјалног уметничког артефакта, интуитивно-инвентивним наслуђујућим поступком.

Кључне речи: херменеутика, текстура, органска структура, интуитивно-инвентивни поступак.

„Херменеутика се не ограничава на објективну структуралну анализу текстова, нити на субјективну егзистенцијалну анализу аутора текстова; она се првенствено бави световима које ти аутори и текстови отварају. Управо разумевајући светове, стварне и могуће, отворене посредством језика, можемо стићи до бољег разумевања себе самих“.

Пол Рикер

Зоран Павловић, универзитетски професор, теоретичар, књижевни критичар и историчар књижевности, објавио је двадесетак књига међу којима су најзначајније: *Структура романа Вјенцеслава Новака* (1996), *Експликација песме* (1998), *Функције експликације песме* (2000), *Експликација структуралног приступа* (2003), *Експликација песничког субјекта* (2004), *Српска књижевност на Косову и Метохији, I свеска* (2004), *Експликација методолошког приступа* (2005), *Српска књижевност на Косову и Метохији, II свеска* (2013). Павловић својим испитивањима улази у крајње дубине неиспитаног и испитивог, посебно у оквиру српске књижевности Косова и Метохије.

³⁷ aleksladjana@gmail.com

У књизи *Тумачење поезије Голуба Јашовића* (2013), сазерцавамо Павловићеву велику снагу интуиције у процесу прихватања песме, којом се кроз ломљаву песникових мисли, ваљало пробијати, отворити текстуру. Јашовићеву поезију Павловић испитује уз помоћ категорија простора, времена, средине, услова, узрока, развоја. Клод Симон сматра да је стваралачки процес врста игре у којој је важно покушати померање изражајних могућности. Речи нису само знаци него и чворови значења. Песнику и лингвисти Јашовићу, језик нуди безброј могућности захваљујући којима се суочава са емоцијама, али и сликама завичајног предела као одраза савремене косовске трагике и страдања.

Примарне дисциплине којима се професор и научни радник Голуб Јашовић бави, јесу у области србистике и савременог српског језика. Књиге из области лексикологије и дијалектологије, потврда су његове научне активности.³⁸ Научни рад пратило је песничко стваралаштво које доноси збирке песама: *Док смо гризли камен* (1996), *Смртчевито опстајање* (1998), *На Хвосну кост* (2001), *У сенци Проклетија* (2009), *На Бистрици пир* (2012).

Специфичност приступа Зорана Павловића поетском свету знаковног система у Јашовићевој поезији, има херменеутички карактер. Херменеутичка је у самом поступку јер произилази из дијалектике питања и одговора, и остварује се у преиспитивању домета феноменолошког метода у проучавању књижевности. Павловићева осветљавања произилазе и из рефлексивне филозофије као испитивања могућности спознајућег субјекта да разуме себе, из хусерловске феноменологије као методе разумевања фундаменталних облика искуства и њених артикулација, али и из херменеутике као тумачења смисла посредованог знацима, симболима и текстовима. (Бечановић-Николић 1998: 20). Начело одабирања влада у оквиру органскога развитка у емпиријском смислу за оне који дубоко мисле и сагледавају књижевне појаве. Павловић решава херменеутички задатак: реконструира унутрашњу динамику поетског текста, текст пројектује изван песничког субјекта и конституира песнички лик органском и методолошком структуром.

Павловићева методолошко-теоријска испитивања подразумевају превасходно, процес прихватања песме, (текста и језика), интуитивно-инвентивним наслућујућим поступком. Књига *Експликација методолошког приступа* (2005), почиње осветљавањем интуитивно-инвентивног наслућујућег поступка. Процес прихватања текста уметничког артефакта, подразумева зачетна посматрања и састоји се од кореспонденције предмета споља и свести испитивача. Павловић објашњава да графички знак из субјективних ауторових језичких обликовања, прелази у обликовања

³⁸ То су следеће књиге: *Пастирска терминологија Пећког Подгора*, Приштина 1997, *Лексика оријенталног порекла у приповедној прози Григорија Божовића*, Косовска Митровица 2008, *Лични надимци са Косова и Метохије*, Косовска Митровица-Београд 2010, *Тамнич на Тимоку, лексика и ономастика*, Косовска Митровица-Београд 2012.

представљене стварности. Он каже: „То прелажење из облика језика у обликовану литерарну представљену стварност, догађа се у процесу интуитивно-инвентивног наслуђујућег поступка“. (Павловић 2005: 15). Читање, прихватање песме је са-учешће у стваралаштву, сабеседништво.

У првом дескриптивно-литерарно-илузивно-алузивном блоку тумачења, прималац-испитивач Јашовићевих песама осветљава примену кључног теоријског појма литерарног хронотопа, темпорализације и спацијализације поетског текста: конкретног времена садашњег и конкретног простора дешавања. Павловић каже: „Време је рат 1999, а простор Метохија“. (Павловић 2013: 8). Дескриптивна фактографија послужила је песнику за стварање, за пројаву литерарно горког, косовско-метохијске боли која је фикцијом и онеобичавањем, у Јашовићевим песмама конкретизовала реалну стварност. Павловић истиче: „У састављању две стварности реалне и представљене песник Голуб Јашовић пише песму у којој литерарна естетичка и мисаона сублимација освајају и значење, и функције, и значај“. (Павловић 2013: 8). У књижевнокритичком мишљењу појам фикционалности прихваћен је под утицајем англоамеричке књижевне критике и њиме се објашњава разлика између уметничке стварности и реалног света.

Насловом поглавља *Стварање реалне од представљене стварности* у збирци песама *У сенци Проклетија*, Павловић осветљава стваралачку жељу песниког субјекта означену литерарном илузијом времена и простора у кореспонденцији са стварним реалитетом. Овакав теоријски приступ представља семантичко поље посматрања књижевних појава. Књижевна семантика обухвата две концепције, Де Сосирову дводимензионалну, симбол и референцију, и Персову концепцију која има још једну димензију, референт, објекат који постоји у стварности. Павловић експлицира песме *Богородици Хвостанској*, *Сатанаилово успење*, *Самствовање*, *Анатема*, *Осами у мимоходу*, *Ужежељена мисао*, управо по парадигми Персове филозофске концепције, у знаковном систему симбола и референције који се везују за реална збивања, за референте: Проклетије, Богородицу Хвостанску, Метохију.³⁹

Стиховима у песми Богородици Хвостанској: „*Чујем још се боје / Њеног камена*“, песник наговештава да ће се давно порушеној светињи, померени само, једном вратити. Павловић каже: „Све је остало путо, попаљено, разорено, остала је само читава камена мисао затворена у

³⁹ Планински горостасни масиви Проклетија пружају се на подручју три државе: Црне Горе, Србије (део Косова и Метохије) и Албаније. Назив Проклетија, овог јединствено дивљег и готово сасвим неистраженог планинског подручја Европе, описује дивљину ових планина и тежак живот оних који живе у близини. Метохијска земља чува предање о манастиру Богородице Хвостанске који се налазио у подножју Мокре планине, поред насеља Врела, у општини Исток, двадесет километара северно од Пећи. Сазидана у трећој деценији 13. века, црква је била посвећена Успењу Богородице, и у њој је било седиште епископије. Хвостанска епископија је 1381, прерасла у митрополију. Највероватније у доба Велике сеобе 1690, Богородица Хвостанска је опустела и почела да пропада.

каменим стопама цркве“. (Павловић 2013: 11). Призвана молитвама невољних Срба, из светих камених стопала Богородице, никнуће храм, и поново чути пој јутрења и вечерње: „*Да утопим се у плаветнило твоје, / Госпде, жедан ја. // И радост моја теби, дародавче, / руменилом да окади просторе. // И молим ти се, / урвина твојих кроз понор / бистра ме проведи, / у мени да се небеса твоја огледну*“. (Момчило Настасијевић *Молитва*).

У наведеним песмама из збирке *У сенци Проклетија*, Павловић ишчитава смисао у својој свести и после читања, стиховима који на души остављају жал за проживљеним и проосећаним завичајем, тамо далеко... Дирљива је Павловићева мисао: „(...) јер тамо доле остала је та његова земља коју је неко назвао проклетија у којој су остали сви његови смислови, јер у два завежљаја у две руке у свести није могао да их понесе. Они, који су протерани на север, отишли су само до својих гробова у Посавини, Поморављу, Морави, Шумадији, а тамо, на њиховом досућеном југу, остала су црквишта (попаљене и порушене цркве), селишта (спаљена и порушена села), и проклета планина Проклетија“. (Павловић 2013: 13).

У песмама Голуба Јашовића, Павловић осветљава исповест песничког субјекта и у доживљају природе која је симбол простора небеског, заветом косовским благословена. У песми *Анатема* Павловић уочава мотив клетве која има изванредну поетску снагу, изливена из свежег и врелог надахнућа песника: *Проклет/ нека буде / И ратар и во/, Што забразди/, Селиштем/ на којем ми још/ трешње живе*“. Боли Павловићева реминисценција: „А сада ту нема ни куће ни душе, уз огњиште је све нестало, само је дошао онај који је све то рушио да са воловима и плугом и собом заоре у земљи остављени бол, срећу до суза, несрећу живота (...)“. (Павловић 2013: 13). У Павловићевој перцепцији, песнички субјект у поезији није песничком илузијом створен само у садашњем времену, јер то време укида и прошло и будуће. Осамом у мимоходу песник одаје помен заборављеном имену крсном, завичају у којем сада преци, крстате њиве на небу, забрађују крстатим лазем, преславу славе у царству небеском. Херменеутичар Павловић поставља питања, пројављује могућности песничког субјекта да спозна себе и свет око себе. Он каже: „Песничком субјекту у овој песми одузето је и рађање, и детињство, и младост, и зрелост, остала му је свест у којој се појављује само крст као знак смрти којег мора да подигне изнад себе на небо (...)“. (Павловић, 2013: 18).

Владика Николај о крсту Христовом каже: „Ми примамо на себе крст Христов, то јест муку и бол и страдање ради очишћења од греха, ради обновљења душе и ради живота вечног“. (Велимировић 2010: 173). Мера наших страдања није мање одређена и срачуната него ли мера између дана и ноћи, или мера у кретању звезда. Повећава ли се наше страдање, отежава ли се наш крст, то се повећава моћ Божја, као што и говори апостол Павле: Јер како се страдања Христова умножавају на нама тако се и утеха наша умножава кроз Христа. (II Кор. 1, 5.).

И након Душана, Лазара, Марка, Стевана, у Јашовићевој песми, на Хвосну и Подримљу остају они који су у времену садашњем, немоћни да било шта промене: „не могу, ни у прах, ни кроз камен“. (*Ужежељена мисао*). Али остаје нада и утеха да ће се померени из свог завичаја, једном вратити.

Павловић осветљава знаковно симболичку структуру песме *Распеће на Ситници* која кореспондира песмама из збирке *На Хвосну кост* и у Елиотовом систему је песма међу песмама на лествици естетичке вредности. Ево стихова: „*Неречено знам / Да умирах / Због крста / Три прста (...) / Сећања горе / Мени / Распетом / На Ситници*“. У алузивном споју реалног и илузивног догађа се у овој песми трајање њеног егзистентног литерарног реалитета. (Павловић 2013: 21). Расејани, несабрани, на све стране растерани, (*На Бистрици, на води студеној*), умираху, распети због крста и три прста, сабрани у молитви: *Оче, опрости им, јер не знају шта чине*. Душа Свечовека је осетљива за све болове и грехе, и плаче оком свих уплаканих и тугује тугом свих тужних. Павловић каже: „Тако нам је песма открила свој живот. А он је почео још у давном времену када су праоци укопали своју мисао живота у темеље три цркве, означене у песми као три крста, у темеље (Пећке патријаршије), у темеље Светих Архангела и у Дечанима у српској тријади на три стране расејаној, несабраној“. (Павловић 2013: 36). То је дух Србинов. То је став Србинов. Још Срби дугују Христу надахнуће за уметничке изразе своје душе и својих идеала у песмама, пословицама, причама, у творевинама ума свога и руку својих. (Велимировић 2010: 302).

Други део експликација обухвата иманентну поетику Јашовићеве љубавне поезије у насловима: *Два низа интерпретације за песму У сну чуо, Песнички субјект конституисан сублимацијом песама У сну чуо, Сунце и ти, Ако љубав није и Трен, Песнички лик жене конституисан из посебних сублимација песама У сну чуо, Сунце и ти, Ако љубав није и Трен, Песнички лик конституисан органском допунском методолошком структуром*. Павловић уочава стваралачки посао писца који подразумева и стваралачки посао примаоца, и тек у тој кореспонденцији настаје конкретизација процеса промишљања. Песма као да је конституисана само од духовног слоја у литерарној егзистенцији трансценденције, и у процесу прихватања показује се без структуралног слоја литерарног реалитета. Павловић каже: „У литерарној материји песме њен логос није конституисан од истине реалитета живота, већ само од њеног сна да дохвати жељу живота (...) Жеља песме и жеља човека, који постаје њен песник, остају у вечном току времена (...). У тим жељама и песме и песника догађало се илузивно састајање неба и земље“. (Павловић 2013: 39). У песмама о љубави, текстуалистичким приступом, херменеутичар открива литерарне идеје песника Јашовића о остварењу само песничке сублимације емоција.

Главни задатак аналитичара састоји се у томе да се у интерпретацији дате поезије и њене иманентне поетике покаже отварање новог творачког

хоризонта. Песма, то је сложено сачињен смисао. Сви њени елементи су смисаони елементи који носе семантичко значење. Интерпретација песничке творевине, по мишљењу руског формалисте Виктора Шкловског, треба да пође од субјекта који се није изразио само лично, биографски дословно, већ надахнуто, надсубјективно. Љубав, то је вечни конфликт.

У песмама *У сну чуо*, *Сунце и ти*, *Ако љубав није* и *Трен* проговара снага осећања лирског субјекта, афективна зона конфликта. Јашовићеви стихови поникли су из унутрашње драме, из снаге прогнаних емоција и покрета за недостижном срећом, међу јавом и мед сном. Таква је песма *У сну чуо*. Из знаковног система песме, Павловић издваја кључни знак *недодир*, који кореспондира знаковима *лето*, *чекала*, *Тражећи*. У првом низу интерпретације песме *У сну чуо*, наша експликација иде у правцу чињенице да Павловић излази у духовно сусретање са чином стваралачког бола. Он каже: „Од сакривеног у сну и откривено као у сну у песми се само литерарно дескриптивно конституише песнички лик жене који је илузија жене, *као жене*, *као* њеног литерарног егзистентног значења. Од таквог песничког *као* начињена је илузивна појава тог песничког лика који из своје дескрипције као да излази тек на крају песме“ (Павловић 2013: 43).

У другом низу експликације, Павловићу *као* да песма измиче, испитивачу се сама песма побунила. Читањем после читања, „немир испитивача појачавао је његову немоћ да умири и дохвати песму“, али сама песма сугерише пет стихова: „*Живим је стихом скована / А мушком сузом каљена / Дуго си лето чекала / Недодир жељан / Тражећи*“ (Павловић 2013: 46). У ходу по стиховима песме, отварао се хоризонт једне могуће поетике песника, теоријски обзир иманентне поетике у чијем је средишту љубав, као ерос и логос, као дух који станује тамо где је срце недодира. Моћан је песнички лик, кован живим стихом, каљен мушком сузом што лије као у песми Шантићевој *Једна суза*, у дане славе светитеља Јована Крститеља. То је конфликт, унутрашња борба. Недохватна срећа, „*јер срећа је лепа само док се чека*“...Павловић уочава да се у песми показује тајна песничког лика жене која своју радост показује јецањем душе, „*јер* и велика срећа боли као и велика несрећа“, и да је у текстури утемељена чудесно чудесна литерарно егзистентна пројекција аниме песникове, тамо где је остало срце живота... У болу који бисер ствара. (Лаза Костић *Педесета*).

У песмама *У сну чуо*, *Сунце и ти*, *Ако љубав није* и *Трен*, примаоцу-испитивачу се показује исти песнички субјект у непроменљивој функцији литерарне егзистенције. Павловић повратно-обратним кретањем кроз стихове песама отвара онтолошку структуру, постаје њен коаутор. Песме отварају стих-капију кроз коју пролази идеја, мисао водиља у литерарно илузивној материји уметничке истине. Тако је постала једна песма експликатора, сабрањем сублимних стихова из четири поменуте песме. Издвојено је сублимирано песничко *све* из песничког *јесте*, и немирно

мисаони стихови испуњени стрепњом у нади и зебњом у жељи. Методолошком структуром конструисана је допунска структура, песмом херменеутичара. У тој песми је остао песнички субјект а у њему, и његов лик, и песнички лик жене, и песник. Ево стихова: „Узглављем мојим / Каменим / У освет зоре пролазиш / * / Зашто те босоногу / У праскозорје / Нехотице срећем / На очевој / Окућници / Не убијај / Завичајно праскозорје / * / У омрклици / Док покушавам да те измислим / Узалуд чекајући зоту рођену / У љубичајној роси / Безуспешно покушавам / Новембарско сунце / У трепавице да уденем / Скидају први јутарњу зрак / * / Чвор у круг / Постајем прах / Рођен у трен / На крају оста / У жару жар / У нама и сада / Ромиња страх“. (Павловић 2013: 55-56).

Павловић осветљава иконичка значења стихова „Узглављем мојим / Каменим“, који имају исту функцију у све четири песме, литерарна су одредница песничког субјекта који жели, љуби, трпи и нада се, само трен. За вечност остаје песма. Павловић је у својој интерпретацији песама желео да види и гледа само песнички лик жене-недодир која је везана чвором у круг из којег као да излаза нема. Стихови су поникли из посебног типа сижејне литоте која има функцију умекшавања израза: смањује размере ствари и односа, стишава афективну буру осећања. Песник и визија женског бића делују као одједи душе и моралне свести која спутава хаос осећања у затегнутом луку унутрашњих значења једноставних речи.

У песми о исповести, *У Требовићу*, Павловић сазерцава све претходне песме, исти простор, завичајни, и време праскозорја у којем је песнички лик сам, без песничког субјекта. Изгледа као да се у души песничког субјекта поново може успоставити равнотежа између стварнога и просањаног: „Волим (...) / Тебе. Али, то само тако изгледа, и у тој новој драми је и лепота песме. Све је пролазно, непредвидиво, коначно: тебе, што чеках ко вечност, снохватицу. У подоблачју снујући, песнички субјект тражи помиловање: „А саучешћа / Ниоткуда“. Но никога не би који теши...⁴⁰ (Бојовић 1992: 49). Човек не на свом месту, очуђујуће лице, (поетички модел Шкловског), песнички лик у потрази за местом у свету, за срећом, за тајном коју слути, заточеник је осећања. Визија личне среће је у затегнутом луку неминовног сукоба са непогодним околностима, са системом конвенција и недовољности живота. Хармонија изван кнфликта није могућа. Вук Филиповић каже: „Ако уметност говори о срећи, тада она обично говори о срећи у развалинама или о оној, којој прети разарање. Она бира митове који причају о нарушавању“. (Филиповић 1975: 233).

Мотив љубави развија се у непогодном сплету околности, у вртлогу непријатељских одбојности конкретне ситуације. Усвајање и нарушавање као примарни квалитети стварања, упућују на конфликтно-емотивни и

⁴⁰ Песма Србина из Средњег подунавља (XV век), *Никога не би који теши* је из антологије старе српске поезије Драгише Бојовића *Крај века већ дође*.

психолошки садржај у сфери индивидуалног живота самог уметника. Мотив љубави у књизи *Уметност Растка Петровића*, Зоран Чановић је овако осветлио: „Љубав је једина светлост у општем, бескрајном нестајању. Земља рађа чудеса, свет угрожава човекову осећајност, а љубав је ипак заштитница доброте, она вечита нада у свој горчини искушења и задњи ослонац песме“ (Чановић 1985: 32).

Павловић сматра да се Јашовићев песнички поступак може схватити као логика литерарног антилогалитета оствареног литерарним јединством разноликости, дијалектиком фикције и збиље, јаве и илузије. Истраживачки став Павловића у циљу остваривања логоса праксиса, осмишљен је као прихватање књижевно уметничког дела из материјалног артефакта, из текста, из језика, поступком који је дефинисан као интуитивно-инвентивни наслућујући. Аутор сматра да се прелажење из облика језика у обликовану литерарно представљену стварност, догађа у процесу поменутог поступка у новоме кључу. У Павловићевом испитивању, структурни систем књижевног уметничког дела чине два комплементарно конструктивна слоја: „слој литерарне реалије и духовни слој са одликама литерарне егзистентности трансценденције“ (Павловић 2013: 76).

Павловић констатује: 1. да песник литерарне слојеве конституише у самом стваралачком поступку; 2. да их прималац-испитивач (односно тумач) методолошки конституише у прихватању и испитивању књижевног дела; 3. да онтолошки карактер структуре подразумева конституисање и у процесу стварања и у процесу прихватања литерарног дела.

Реалитети предметне и представљене стварности у структури Павловићевог херменеутичког испитивања, стварају кореспондентну енергију илузионог смисла која делује на примаоца и испитивача, и којом се остварује реалитет представљеног света. У сусрету текста и контекста, слојева предметне и представљене стварности, остварују се смислови литерарног реалитета. Павловић каже: „Из тако створених литерних обликовања, из тако састављеног слоја литерарне реалије, испитивач прелази у слој литерарне трансценденције“ (Павловић 2013: 80). Павловићев избор у поступку прихватања песме преко њене конституисане предметности, подразумева посматрање у процесу интуитивно-инвентивног наслућујућег поступка, са становишта које није интенционално одређено и није узето споља. Процес прихватања-дозивања песме у свести примаоца је динамичан: „литерарно конституисана песма не остаје у процесу овог догађања статична, она са својом енергијом у свести врши наслућивања у избору тих обликованих становишта која књижевно уметничко дело прихвата-дозива“ (Павловић 2005: 16).

Конституисана предметност песме у Павловићевом тумачењу, је чиста, највише својина субјекта. Павловићево осветљавање настаје испред одређивања теоријског циља за методолошко усмеравање испитивања и

испред испитивања књижевне традиције. Прихватање уметничког дела, у испитивачком *међупростору* и *међувремену*, добија и остварује своје литерарне егзистентне функције настале у интуитивно-инвентивном наслућујућем поступку који подразумева зачетак за формирање испитивачевог система. Павловић указује на значај овог поступка, сакривеног или укинутог, обновљеног ауторовим интенцијама:

„Овакве велике функције настале у догађањима када се прихвата књижевно уметничко дело у поступку интуитивно-инвентивног наслућивања, као да су методолошки сакривене, теоријско-методолошки необјављене у традицији *објективистичког испитивања* књижевно уметничког дела, и као да су укинута објективистичким испитивачким приступима“ (Павловић 2005: 17).

Павловићу је битан процес прихватања песме који одређује методолошки приступ. Он каже. „Пре сваког испитивања обавио сам поступак прихватања појединачне песме да би ми казала како да је истражујем, јер она то најбоље зна“. Отуда то стално и изнова започето трагање на стази маште и ума, тај узвишени покушај да се досегне суштина спознаје песничког текста који недри лепоту.

Литература

- Андрејевић Д. (2011): *Видови српског модернизма*. Приштина, Лепосавић: Институт за српску културу.
- Бечановић-Николић, З. (1998): *Херменеутика и поетика: Теорија приповедања Пола Рикера*, Београд: Геопоетика.
- Бојовић Д. (1992): *Крај века већ дође*, Приштина: Јединство, Народна и универзитетска библиотека Косова и Метохије.
- Велимировић, Н. (2010): *Речник вечног живота*, Београд: Верско добротворно старатељство Архиепископије београдско-карловачке, Нови Сад: Артпринт
- Павловић З. (1998): *Експликација песме*, Приштина.
- Павловић З. (2003): *Експликација структуралног приступа*, Приштина-Лепосавић.
- Павловић З. (2004): *Српска књижевност на Косову и Метохији*, Косовска Митровица: Филозофски факултет.
- Павловић, З. (2005): *Експликација методолошког приступа*, Лепосавић: Институт за српску културу- Приштина.
- Павловић З. (2013): *Српска књижевност на Косову и Метохији, II свеска*, Косовска Митровица: Књижевно друштво Косова и Метохије, Грачаница: Дом културе.
- Павловић З. (2013): *Тумачење поезије Голуба Јашовића*, Београд: Свет књиге, Крагујевац: Удружење писаца Крагујевца.
- Филиповић, В. (1975): *Свет књижевног дела*, Приштина: Јединство.
- Чановић, З. (1985): *Уметност Растка Петровића*, Приштина, Јединство.

HERMENEUTICS AND POETRY

Summary: In „Interpretation of Golub Jasovic’s Poetry“ by Zoran Pavlovic a methodological and theoretical presentation of poetry in collections of poems: *U senci Prokletija, Na Hvosnu kost, Pesme, with a special prolegomeni for love poetry sublimed only by poet’s image (without poet’s subject) and poet’s image of woman.* Structure of Pavlovic’s book „Interpretation of poetry by Golub Jasovic“ is made up of two thematic units, descriptive-illusive-allusive literary block and a block of love poetry. The paper enlightens the process of accepting poem in Pavlovic’s study of immanent poetics, objectivistic comprehending from the standpoint of post-modern discipline, literary semantics. In realization of logos praxis Pavlovic accepts literary work (poem) from the material artistic artefact, intuitive-inventive anticipation.

Key words: hermeneutics, texture, organic structure, intuitive-inventive procedure.